

**REGIONÁLNY ÚRAD VEREJNÉHO ZDRAVOTNÍCTVA
SO SÍDLOM V POVAŽSKEJ BYSTRICI**

**Slov. partizánov 1130/50
017 01 Považská Bystrica**

PROGRAMY A PROJEKTY

ÚRADOV VEREJNÉHO ZDRAVOTNÍCTVA v SR

ODPOČET PLNENIA k 31.12.2021

Mgr. Renata Beníková, MPH
regionálna hygienička

OBSAH

1	Odbor hygieny životného prostredia a zdravia.....	3
2	Odbor preventívneho pracovného lekárstva a toxikológie	4
3	Odbor hygieny výživy, bezpečnosti potravín a kozmetických výrobkov.....	12
4	Odbor hygieny detí a mládeže.....	13
6	Odbor epidemiológie.....	16
9	Odbor podpory zdravia	26

1. ODBOR HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA A ZDRAVIA

1.1 Plnenie akčného plánu pre životné prostredie a zdravie obyvateľov slovenskej republiky (NEHAP V)

Základným cieľom NEHAP V. je minimalizovať riziká pochádzajúce z prostredia, ktoré môžu poškodzovať a ohrozovať zdravie ľudí. Je preto nevyhnutné posilňovať úsilie zamerané na riešenie hlavných environmentálnych determinantov s vplyvom na zdravotný stav jednotlivca i celej populácie ktorými sú znečistenie ovzdušia, znečistenie vôd, nedostatočné zásobovanie pitnou vodou, nebezpečné chemické látky, hluk, odpady, kontaminované lokality a zmena klímy.

RÚVZ so sídlom v Považskej Bystrici v rámci plnenia úloh tohto programu vykonáva monitoring pitnej vody a štátny zdravotný dozor nad hromadným zásobovaním obyvateľstva pitnou vodou a dodržiavaním povinností právnických a fyzických osôb, uložených zákonom č. 355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Usiluje sa o poskytovanie kvalitných a včasných informácií verejnosti o zásobovaní pitnou vodou v regióne, o kvalite vody z verejných vodovodov, o kvalite vody na umelých kúpaliskách v považskobystrickom regióne, ale aj edukačných informácií ako sú napr. význam a biologická hodnota pitnej vody pre zdravie človeka, zdravotné účinky kontaminovanej vody na ľudský organizmus, spôsoby dezinfekcie vody či už pitnej alebo vody na kúpanie atď.

V roku 2021 sme zabezpečili odber a analýzu vzoriek vôd z 27 verejných vodovodov: v rámci kontrolného monitoringu - 111, preverovacieho monitoringu - 20, v rámci ŠZD - 5, spolu 136 vzoriek. Vyšetrených bolo 25 vzoriek z individuálnych vodných zdrojov, z toho obsah dusičnanov 0-10 mg/l obsahovalo 16 vzoriek, 10-50 mg/l obsahovalo 9 vzoriek a ani v jednom prípade nebol zistený obsah dusičnanov nad 50 mg/l (ani vo vzorkách odobratých z verejných vodovodov). Mikrobiologickú závadnosť vykazovalo 11 vzoriek, čo predstavuje 44 %.

Bazénov s celoročnou prevádzkou v našom regióne je 27, počet predložených protokolov o analýze kvality vody na kúpanie od prevádzkovateľov bol 76. Počet odobratých vzoriek v rámci ŠZD bol 34.

Celkový počet dozorovaných letných kúpalísk v našom regióne je 7. V roku 2021 boli prevádzkované 3 letné kúpaliská. Predložených protokolov o kvalite vody (prevádzkovateľmi) bolo 16 a 13 vzoriek bolo odobratých v rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru.

2. ODBOR PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA A TOXIKOLÓGIE

2.1 Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce

2.1.1 Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

RÚVZ so sídlom v Považskej Bystrici získava údaje a vedie evidenciu o počte exponovaných zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce v zamestnávateľských subjektoch pôsobiacich na území okresov Púchov, Považská Bystrica a Ilava v programe ASTR, ktorého aktualizácia je pravidelne vykonávaná podľa požiadaviek ÚVZ SR. Podľa štandardných výstupov programu bolo k 31.12. 2021 v 3. a 4. kategórii rizikových prác v pôsobnosti RÚVZ so sídlom v Považskej Bystrici evidovaných celkom 3593 exponovaných zamestnancov, z toho 719 žien.

Počet zamestnávateľských subjektov, u ktorých evidujeme rizikové práce je 116.

Podľa evidencie ASTR najviac rizikových prác evidujeme v rezorte priemyselnej výroby - 2767 zamestnancov. 148 pracovníkov vykonáva rizikové práce v oblasti zdravotníctva a sociálnej pomoci. V poľnohospodárstve, lesníctve a rybolove evidujeme 25 zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce. Rizikové práce v oblasti administratívnych a podporných služieb vykonáva 167 pracovníkov, v oblasti dodávky vody, čistenia a odvodu odpadových vôd, odpadov a služieb odstraňovania odpadov vykonáva rizikové práce 62 pracovníkov a v odborných, vedeckých a technických činnostiach vykonáva rizikové práce 15 pracovníkov. V stavebníctve a pri ťažbe a dobývaní vykonáva rizikové práce 22 pracovníkov a v oblasti skladovania a dopravy 312 pracovníkov. 75 pracovníkov vykonáva rizikové práce v oblasti veľkoobchodu a maloobchodu.

Z jednotlivých rizík sú pracovníci pri výkone prác zaradených do tretej alebo štvrtej kategórie najviac exponovaní rizikovému faktoru hluk (2237 exponovaných pracovníkov, z toho 1984 v 3. kat. a 253 v 4. kat.). Chemickým látkam je exponovaných 1275 pracovníkov (z toho 1059 v 3. kategórii a 216 v 4. kategórii), z tohto počtu je pevnému aerosólu exponovaných 1126 pracovníkov (z toho 923 v 3. kat. a 203 v 4. kat.) a chemickým karcinogénom, mutagénom a reprodukčne toxickým látkam je exponovaných spolu 571 pracovníkov (z toho 422 v 3. kat. a 149 v 4. kat.). Nešpecifickému faktoru - mikroklimatické podmienky je exponovaných 582 pracovníkov (záťaž teplom - 464 pracovníkov a 118 pracovníkov - záťaž chladom). Vibráciám je exponovaných 176 pracovníkov. Nadmernej fyzickej záťaži - dynamickej je exponovaných 102 pracovníkov v 3. kat., DNJZ je exponovaných 122 pracovníkov v 3. kat., zvýšenému tlaku na lakt'ový nerv 12 exponovaných pracovníkov, všetci v 3. kategórii a nevhodnú pracovnú polohu pri práci na čas presahujúci limity stanovené legislatívou zaujíma 15 zamestnancov. 170 pracovníkov je exponovaných nadmernej fyzickej záťaži pri ručnej manipulácii s bremenami, všetci v 3. kategórii. Biologickým faktorom je exponovaných spolu 94 pracovníkov v 3. kat., optickému žiareniu je vystavených 7 pracovníkov v 3. kategórii.

V porovnaní s údajmi získanými k 31.12. 2020 došlo k poklesu počtu pracovníkov vykonávajúcich rizikové práce o 141 pracovníkov.

Uvedené súvisí predovšetkým so znižovaním celkového počtu pracovníkov v jednotlivých prevádzkach, zrušením niektorých prevádzok (METALLURG, a.s., Dubnica nad Váhom, ALUTECH Slowakei, s.r.o., Dubnica nad Váhom), ale aj vyradením niektorých prác z tretej a štvrtej kategórie z dôvodu zníženia miery rizika po opatreniach vykonaných zamestnávateľom

najmä Booster Precision Components (Belusa), s.r.o., Beluša a RONA, a.s. Lednické Rovne.

Z hľadiska expozície jednotlivým rizikovým faktorom bol zaznamenaný najvýznamnejší nárast v počte zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce s rizikovým faktorom biologický faktor z dôvodu zaradenia prác pri starostlivosti o pacientov s ochorením COVID-19 (o 77 pracovníkov viac) v NsP Považská Bystrica do tretej kategórie. Zároveň bol zaznamenaný aj nárast počtu pracovníkov (o 146 pracovníkov viac) vykonávajúcich rizikové práce s rizikovým faktorom fyzická záťaž (práca s bremenami, dynamická záťaž) z dôvodu zaradenia prác vodičov VZV spoločností skupiny GIMAX do tretej kategórie, nakoľko z dôvodu kumulácie pracovných činností títo pracovníci vykonávajú aj práce pri expedovaní autoplášťov. Tieto práce sú spojené so zvýšenou záťažou pri práci. Do tretej kategórie rizikových prác boli z dôvodu zvýšenej fyzickej záťaže zaradené aj niektoré práce pri zlievaní a tavení v spoločnosti Booster Precision Components (Považská Bystrica), s.r.o., Považská Bystrica. Naopak k výraznému poklesu počtu pracovníkov došlo z hľadiska expozície rizikovému faktoru chemické látky a zmesi a hluk. Uvedené súvisí najmä s vyradením niektorých prác pri obsluhu kovoobrábacích strojov a zariadení v spoločnosti Booster Precision Components (Belusa), s.r.o., Beluša z tretej a štvrtej kategórie (hluku, chemický faktor - minerálne oleje), nakoľko po vykonaných opatreniach (inštalácia hluk pohltivých zásten, ofukovanie kusov v plexiskle, inštalácia odsávania a zvýšenie intenzity vetrania). Pokyn na vykonanie uvedených opatrení vydal RÚVZ ešte v roku 2019. Mierne zvýšenie (o 45 pracovníkov viac) bolo zaznamenané aj v expozícii chemickým karcinogénom, mutagénom a reprodukčne toxickým látkam z dôvodu zaradenia niektorých prác pri obsluhu strojov a zariadení na výrobu gumy pracovníkov spoločností skupiny GIMAX do tretej kategórie. Títo pracovníci sú exponovaní sadziám vo výrobe zmesí na pracoviskách spoločností Continental Matador Rubber, s.r.o., Púchov a Continental Matador Truck Tires, s.r.o., Púchov, ktoré však podľa kariet bezpečnostných údajov nie sú klasifikované ako karcinogénne.

Celkovo bolo k 31.12. 2021 vydaných **46** rozhodnutí podľa § 13 ods. 4 písm. k) zákona č. 355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len zákon č. 355/2007 Z.z.). Z toho **13** rozhodnutí bolo vydaných z dôvodu straty platnosti rozhodnutia, nakoľko sa opatreniami vykonanými zamestnávateľom nepodarilo za obdobie jedného roka znížiť mieru rizika a práce naďalej spĺňali kritéria pre zaradenie do štvrtej kategórie.

Povinnosť vypracovať a predkladať na RÚVZ informáciu o zdravotných rizikách na pracoviskách, kde sa vykonávajú rizikové práce a o opatreniach vykonaných na ich zníženie alebo odstránenie podľa § 30 ods. 1 písm. l) zákona č. 355/2007 Z.z. v znení neskorších predpisov si väčšina zamestnávateľov splnila, o čom svedčí počet predložených informácií o hodnotení rizík (spolu 94). V niektorých informáciách nie sú uvedené konkrétne opatrenia zamestnávateľa na zníženie rizika, ale len všeobecné opatrenia vyplývajúce z legislatívy - čistenie strojov, LPP, informovanosť pracovníkov, OOPP... Dokumenty boli vypracovávané v spolupráci s pracovnou zdravotnou službou.

Za účelom znižovania miery zdravotných rizík zamestnancov bol vykonávaný ŠZD zameraný na dodržiavanie ustanovení zákona a jednotlivých nariadení vlády. Z dôvodu pandémie ochorenia COVID 19 a značného obmedzenia výkonu ŠZD oddelením PPLaT (všetci pracovníci OPPLaT sa podieľali na riešení epidemiologickej situácie a trasovaní kontaktov) bol výkon ŠZD značne obmedzený. Spolu bolo v roku 2021 vykonaných 23 kontrol na pracoviskách, kde zamestnanci vykonávajú práce zaradené do 3. resp. 4. kategórie a ŠZD bol vykonávaný najmä za účelom prešetrovania podnetov, podozrení na chorobu z povolania alebo posúdenia návrhov

zamestnávateľa na zaradenie alebo zmenu v zaradení prác do tretej a štvrtej kategórie. Kontrolované bolo najmä splnenie povinnosti kvalitatívne a kvantitatívne zisťovať zdraviu škodlivé faktory pracovného prostredia, posudzovať zdravotné riziká vyplývajúce z expozície zdraviu škodlivým faktorom práce a pracovného prostredia, vedenie evidencie zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce a dokumentácie vypracovanej zamestnávateľom v spolupráci s PZS (posudky o riziku a prevádzkové poriadky). So zamestnávateľmi boli komunikované možnosti realizácie opatrení na zníženie expozície zamestnancov zdraviu škodlivým faktorom pracovného prostredia.

Overovanie informovanosti zamestnancov o rizikách vyplývajúcich z expozície jednotlivým faktorom pracovného prostredia prostredníctvom dotazníkov informovanosti pre jednotlivé faktory práce a pracovného prostredia bolo v roku 2021 realizované len u 3 pracovníkov, ktorí sú alebo môžu byť exponovaní azbestu pri práci.

Expozícia pracovníkov jednotlivým faktorom práce a pracovného prostredia bola posudzovaná aj pri výkone ŠZD v rámci posudkovej činnosti pri uvádzaní priestorov do prevádzky a následne pri hodnotení výsledkov posúdenia zdravotných rizík ako splnenia opatrení uložených pri výkone štátneho zdravotného dozoru.

Z dôvodu nezabezpečenia posúdenia zdravotných rizík vo vzťahu k práci v zmysle zákona (spolu s inými porušeniami ustanovení zákona č. 355/2007 Z.z.) boli v správnom konaní uložené **2 pokuty** v celkovej sume **900 €**.

V roku 2021 nebol posudzovaný návrh na zaradenie práce SZČO do tretej alebo štvrtej kategórie. V programe ASTR evidujeme 4 SZČO, ktoré vykonávajú prácu zaradenú do tretej, resp. štvrtej kategórie. Výkon prác samostatne zárobkovo činnými osobami v rôznych spoločnostiach zostáva naďalej problémom z toho dôvodu, že sa o nich dozvedáme len náhodne pri výkone štátneho zdravotného dozoru. Svoju činnosť však vykonávajú na základe objednávky častokrát u viacerých subjektov v priebehu roka. Obzvlášť zaťažujúce je pre tieto osoby plnenie povinností na zabezpečenie meraní faktorov pracovného prostredia a posúdenia zdravotných rizík. Túto povinnosť za nich vo väčšine prípadov zabezpečuje spoločnosť, alebo fyzická osoba oprávnená na podnikanie pre ktorú vykonávajú prácu na základe zmluvy. Rovnako pre nich na základe vzájomnej dohody zabezpečujú aj LPP vo vzťahu k práci, resp. refundujú náklady s tým spojené .

V roku 2021 nebol na RÚVZ so sídlom v Považskej Bystrici predložený návrh na zaradenie prác do tretej kategórie s rizikovým faktorom **psychická pracovná záťaž** ani neevidujeme práce zaradené do tretej kategórie pre rizikový faktor psychická pracovná záťaž.

Tiež neevidujeme práce zaradené do tretej kategórie - rizikový faktor **ionizujúce žiarenie**.

2.1.2 Znižovanie zdravotných rizík z látok a zmesí klasifikovaných ako toxické

K 31.12.2021 bol ŠZD podľa NV SR č. 355/2006 Z.z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom pri práci v znení neskorších predpisov (ďalej len NV SR č. 355/2006 Z.z.) zameraný na kontrolu dodržiavania ustanovení § 8 uvedeného nariadenia vlády vykonaný **v troch subjektoch**.

Na pracoviskách spoločnosti **ZVS holding a.s., Dubnica nad Váhom**, kde pracovníci manipulujú

s toxickými a veľmi toxickými látkami a zmesami pri výrobe zloží, pri plnení a striekaní striel. V rámci ŠZD boli sledované podmienky skladovania, príjmu a výdaja toxických a veľmi toxických látok a zmesí, ako aj samotná manipulácia s týmito látkami a karty bezpečnostných údajov. Zároveň bolo pri výkone ŠZD kontrolované splnenie povinnosti na zabezpečenie odbornej spôsobilosti na prácu s toxickými a veľmi toxickými látkami a zmesami a tiež splnenie povinnosti absolvovania aktualizacej odbornej prípravy v zmysle zákona. Pri výkone ŠZD neboli zistené závažné nedostatky.

Počas výkonu štátneho zdravotného dozoru a na základe údajov z predložených kariet bezpečnostných údajov bolo zistené používanie toxických látok a zmesí v rámci výrobného procesu v 2 spoločnostiach na výrobu náterových látok **COLOR Company s.r.o., Dubnica nad Váhom, SLOVLAK Košeca, a.s., Košeca**. Počas výkonu ŠZD boli sledované podmienky skladovania, príjmu a výdaja toxických a zmesí, ako aj samotná manipulácia s týmito látkami. Rovnako bolo skontrolované aj splnenie povinnosti na zabezpečenie odbornej spôsobilosti na prácu s toxickými látkami a zmesami.

RÚVZ so sídlom v Považskej Bystrici neoveruje a nevydáva osvedčenia o odbornej spôsobilosti pre prácu s toxickými a veľmi toxickými látkami a zmesami. Žiadatelia sú odporúčaní na RÚVZ v sídle kraja (RÚVZ Trenčín). Na RÚVZ v sídle kraja sú odporúčaní aj v prípade predkladania potvrdení o absolvovaní aktualizacej odbornej prípravy, prípadne sú tieto potvrdenia odstúpené.

Fyzické osoby - podnikatelia a právnické osoby, ktoré vykonávajú dezinfekciu a reguláciu živočíšnych škodcov ako profesionálnu činnosť sú povinné oznámiť začiatok každej takejto činnosti RÚVZ písomne, najneskôr 48 hodín pred jej začiatkom. K 31.12. 2021 bolo na RÚVZ so sídlom v Považskej Bystrici doručených 882 takýchto oznámení. Oznámenia sú v evidencii oddelenia HŽPaZ, ktoré nariaďuje výkon DDD.

Mimoriadne a havarijné situácie týkajúce sa priamo manipulácie s toxickými a veľmi toxickými látkami a zmesami neboli zaznamenané.

2.1.3 Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu a z látok poškodzujúcich reprodukciu a narúšajúcich endokrinný systém

K 31.12. 2021 evidujeme v programe ASTR celkom 571 zamestnancov z toho 23 žien, ktorí vykonávajú práce v 3. a 4. kategórii s karcinogénnymi a mutagénnymi faktormi, reprodukčne toxickými látkami. Do tohto počtu sú zaradení najmä pracovníci spoločností Continental Matador Rubber, s.r.o. a Continental Matador Truck Tires, s.r.o., Púchov a spoločnosti skupiny Gimax, s.r.o. (spolu 534 z toho 16 žien), ktoré však podľa predložených KBÚ nie sú klasifikované ako karcinogénne. V roku 2021 došlo k nárastu počtu pracovníkov exponovaných sadziám (o 47 pracovníkov viac) - zaradenie prác pracovníkov spoločností skupiny GIMAX pri obsluhu miešacích liniek, strojov a zariadení na výrobu autoplášťov a ďalších obslužných prác do tretej alebo štvrtej kategórie.

RÚVZ so sídlom v Považskej Bystrici eviduje práce s rizikom chemickej karcinogenity pri práci s cytostatikami na pracovisku ambulatnej chemoterapie Nemocnice s poliklinikou Považská Bystrica. Na základe záverov posúdenia rizika boli práce na uvedenom pracovisku z dôvodu zvýšenej miery zdravotného rizika zo špecifického pôsobenia karcinogénnych a mutagénnych faktorov zaradené do 3. kategórie. Počet podaných dávok sa eviduje - v roku 2021 bolo podaných 7240 dávok.

V roku 2021 ukončila poskytovanie ambulantnej liečebno-preventívnej starostlivosti v odbore klinická onkológia súkromná ambulancia neštátneho zdravotníckeho zariadenia v Považskej Bystrici.

Okrem toho evidujeme práce zaradené do tretej kategórie, pri ktorých sú zamestnanci exponovaní karcinogénnym látkam (pevný aerosól z tvrdého dreva) v podniku na výrobu drevených schodišť - INTERMONEX, s.r.o., Dubnica nad Váhom (18 zamestnancov) a u 3 SZČO v prevádzke na výrobu drevených násad. Práce zaradené do štvrtej kategórie, pri ktorých sú zamestnanci exponovaní karcinogénnym látkam (pevný aerosól z tvrdého dreva) evidujeme v spoločnosti RONA, a.s. v drevotokárskej dielni pri výrobe drevených foriem na výrobu skla (5 pracovníkov). Do druhej kategórie prác sú zaradené práce s expozíciou zlúčeninám šesťmocného chrómu pri chrómovaní v spoločnosti GALVANIKÁ, s.r.o., Dolná Breznica a práce na oddelení patológie NsP Ilava z hľadiska expozície formaldehydu.

ŠZD za účelom hodnotenia expozície karcinogénnym faktorom bol vykonaný v troch subjektoch - **ZVS holding, a.s., Dubnica nad Váhom** (expozícia karcinogénom pri výrobe zloží, plnení a striekaní striel), **SLOVLAK Košeca, a.s., Košeca a COLOR Company s.r.o., Dubnica nad Váhom** (expozícia karcinogénom pri výrobe náterových látok).

V rámci posudkovej činnosti boli vydané 2 rozhodnutia (1 rozhodnutie pre spoločnosť SLOVLAK Košeca, a.s. a 1 pre spoločnosť COLOR Company s.r.o.) podľa § 13 ods. 4 písm. i) zákona č. 355/2007 Z.z. na činnosti spojené s manipuláciou, skladovaním chemických karcinogénov a mutagénov na pracovisku.

Pracovníkmi OPPLaT RÚVZ so sídlom v Považskej Bystrici bolo k 31.12. 2021 posúdených 105 návrhov na odstraňovanie azbestu a materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb podľa § 13 ods. 4 písm. j) zákona č. 355/2007 Z.z.:

- 12 rozhodnutí na odstraňovanie azbestu a materiálov obsahujúcich azbest z odpadových a kanalizačných rúr v stúpačkách bytových jadier
- 1 rozhodnutie na odstraňovanie azbestu a materiálov obsahujúcich azbest z prístrešku rodinného domu
- 58 rozhodnutí na odstraňovanie azbestu a materiálov obsahujúcich azbest zo strešnej krytiny rodinného domu
- 1 rozhodnutie na odstraňovanie azbestu a materiálov obsahujúcich azbest - odvoz azbestovocementovej strešnej krytiny uloženej na súkromnom pozemku
- 15 rozhodnutí na odstraňovanie azbestu a materiálov obsahujúcich azbest zo strešnej krytiny hospodárskej budovy
- 1 rozhodnutie na odstraňovanie azbestu a materiálov obsahujúcich azbest zo strešnej krytiny dvojchaty
- 2 rozhodnutia na odstraňovanie azbestu a materiálov obsahujúcich azbest zo strešnej krytiny drevenice
- 1 rozhodnutie na odstraňovanie azbestu a materiálov obsahujúcich azbest zo strešnej krytiny prístavby pri rodinnom dome
- 1 rozhodnutie na odstraňovanie azbestu a materiálov obsahujúcich azbest zo strechy budovy údržby strojov
- 1 rozhodnutie na odstraňovanie azbestu a materiálov obsahujúcich azbest zo strechy rodinného domu - azbestovocementové šablóny
- 1 rozhodnutie na odstraňovanie azbestu a materiálov obsahujúcich azbest zo strechy objektu

- 1 rozhodnutie na odstraňovanie azbestu a materiálov obsahujúcich azbest zo stropných podhl'adov v nebytovom priestore v bytovom dome
- 1 rozhodnutie na odstraňovanie azbestu a materiálov obsahujúcich azbest z priečok v objekte administratívnej budovy
- 1 rozhodnutie na odstraňovanie azbestu a materiálov obsahujúcich azbest zo strechy kultúrneho domu
- 1 rozhodnutie na odstraňovanie azbestu a materiálov obsahujúcich azbest zo strechy hospodárskeho objektu/garáže - rekonštrukcia
- 1 rozhodnutie na odstraňovanie azbestu a materiálov obsahujúcich azbest zo strešnej krytiny senníka
- 1 rozhodnutie na odstraňovanie azbestu a materiálov obsahujúcich azbest zo strechy rodinného domu uloženého na dvore
- 1 rozhodnutie na odstraňovanie azbestu a materiálov obsahujúcich azbest z azbestovocementových priečok a stropných dosiek v suteréne bytového domu
- 1 rozhodnutie na odstraňovanie azbestu a materiálov obsahujúcich azbest zo strešnej krytiny prístreškov pre odpadové koše
- 1 rozhodnutie na odstraňovanie azbestu a materiálov obsahujúcich azbest - odvoz azbestovocementovej strešnej krytiny - voľne uložený odpad
- 1 rozhodnutie na odstraňovanie azbestu a materiálov obsahujúcich azbest - odvoz azbestovocementovej strešnej krytiny - voľne uložená vlnovka
- 1 rozhodnutie na odstraňovanie azbestu a materiálov obsahujúcich azbest zo strešnej krytiny rekreačnej chaty

Odstraňovanie azbestového materiálu vykonávali spoločnosti Roman Juríček - STRECHYRJA, Lysá pod Makytou (12 návrhov), MESTKROV, s.r.o., Horná Poruba (12 návrhov), Losstav, s.r.o., Streženice (23 návrhov), KOVOMAT SLOVAKIA, s.r.o., Žilina (5 návrhov), Miroslav Pavlík - Tesklamp, Horný Lieskov (6 návrhov), TREMEX s.r.o., Nová Dubnica (2 návrhy), SD Gelnica, s.r.o. (5 návrhov), KAMON, s.r.o., Považská Bystrica (6 návrhov), M-GAS, s.r.o., Trenčianska Turná (2 návrhy), ReTrash s.r.o., Kremnica (3 návrhy), ASTANA, s.r.o., Poprad (1 návrh), ECOLIKVID, s.r.o., Folkušová (8 návrhov), AZBESTGROUP s.r.o., Bratislava - mestská časť Nové Mesto (7 návrhov), MQM stavebno obchodná spoločnosť s.r.o., Detva (1 návrh), Jesika Pačajová - MARTBEST, Poprad (2 návrhy), Stavebné bytové družstvo, Púchov (1 návrh), DILMUN System, s.r.o., Bratislava (1 návrh), BATKO, s.r.o., Horná Poruba (3 návrhy), Dušan Miezga MOVAK, Vrbové (1 návrh), ALMI - ECO, s.r.o., Nitra (1 návrh), 3MA services, s.r.o., Rosina (3 návrhy), ktoré vlastnia oprávnenie ÚVZ SR na odstraňovanie azbestových materiálov zo stavieb.

V pôsobnosti RÚVZ so sídlom v Považskej Bystrici evidujeme nasledovné spoločnosti, ktoré odstraňujú azbestový materiál: Roman Juríček - STRECHYRJA, Lysá pod Makytou, Losstav, s.r.o., Streženice, Miroslav Pavlík - Tesklamp, Horný Lieskov, KAMON, s.r.o., Považská Bystrica, MESTKROV, s.r.o., Horná Poruba TREMEX, s.r.o., Nová Dubnica, BATKO, s.r.o., Horná Poruba, Stavebné bytové družstvo, Púchov.

Začatie výkonu odstraňovania azbestu alebo materiálov obsahujúcich azbest bolo oznamované písomne (spolu však len 49 oznámení). O ukončení činnosti boli na RÚVZ zasielané záverečné správy odbornej demontáže azbestu.

Na RÚVZ so sídlom v Považskej Bystrici bolo odstúpené Okresným úradom Ilava - odbor starostlivosti o životné prostredie jedno podanie týkajúce sa výmeny azbestovej krytiny na rodinnom dome za plechovú krytinu. Nakoľko sa jednalo o fyzickú osobu bolo uvedené podanie vrátené späť Okresnému radu Ilava na ďalšie konanie ako vecne príslušnému orgánu v zmysle zákona o odpadoch.

V roku 2021 bolo skontrolované dodržiavanie ustanovení NV SR č. 253/2006 Z.z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou azbestu pri práci počas odstraňovania azbesto-cementovej strešnej krytiny z rodinného domu v okrese Považská Bystrica.

2.2 Intervencie na podporu zdravia pri práci

2.2.1 Zdravé pracoviská

V rámci podpory zdravia pri práci odborní pracovníci OPPLaT vykonávali v roku 2021 najmä edukačnú činnosť zamestnávateľov a zamestnancov orientovanú na zvládanie pandémie ochorenia COVID-19, prijímanie protiepidemických opatrení, pomoc pri zabezpečovaní úzkych kontaktov, výklady jednotlivých vyhlášok, kontroly dodržiavania nariadených opatrení v prevádzkach a kontroly dodržiavania izolácii a karantén. Konzultácie boli poskytované najmä telefonicky alebo elektronicky prostredníctvom e-mailu. Spolu bolo poskytnutých minimálne 3302 konzultácií, i keď väčšina z nich nesúvisela s problematikou PPL ale skôr s problematikou ochorenia COVID-19.

Vzhľadom na vyššie uvedené boli aktivity zamerané na podporu zdravia pri práci v pravom slova zmysle, či aktivity prostredníctvom poradní zdravia v roku 2021 vykonané len u zamestnancov spoločnosti LEONI Wiring Systems Slovakia, spol. s.r.o. Ilava. Uskutočnili sa merania tlaku krvi a pulzu, antropometrických ukazovateľov, % telesného tuku, merania celkového cholesterolu a glukózy v krvi. Celkovo bolo vyšetrených 33 zamestnancov.

2.2.2 Európska informačná kampaň Európskej agentúry pre BOZP (OSHA Bilbao) zameraná na prevenciu zdravotných a bezpečnostných rizík pri práci

Európska agentúra pre bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci (EU-OSHA) vyhlásila pre roky 2020 -2022 kampaň „Zdravé pracoviská znižujú záťaž 2020 – 2022“, ktorá je zameraná na prevenciu poškodení podporno-pohybovej sústavy súvisiacich s prácou.

V roku 2021 nebol počas Európskeho týždňa BOZP vzhľadom na vyhlásený núdzový stav a vážnu epidemiologickú situáciu a vyťaženosť pracovníkov realizovaný deň otvorených dverí.

Na základe dohody o spolupráci a koordinácii činností medzi ÚVZ SR a NIP v oblasti ochrany zdravia pri práci a bezpečnosti pri práci a na základe poverenia koordinátora - RÚVZ so sídlom vykonali v roku 2021 odborní pracovníci oddelenia preventívneho pracovného lekárstva RÚVZ so sídlom v Považskej Bystrici spoločnú previerku so zástupcami orgánu inšpekcie práce (IP Trenčín) zameranú na kontrolu dodržiavania ustanovení zákona č. 355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene o doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 355/2007 Z.z.“) a jeho vykonávacích predpisov v spoločnosti K.M.O. Slovakia s.r.o., Robotnícka 4347, 017 01 Považská Bystrica.

Pri výkone štátneho zdravotného dozoru dňa 13.10.2021 bolo zistené, že spoločnosť

K.M.O. Slovakia s.r.o., Robotnícka 4347, Považská Bystrica je len prevádzkovateľom a z časti i vlastníkom priestorov a aktuálne zamestnáva 5 zamestnancov (konateľ, ekonómka a zvaračský inžinier na dohodu cca. 8 hodín/rok, 2 študenti). V uvedených priestoroch však aktuálne vykonávajú činnosť (kovoobrábanie, zámočníctvo) zamestnanci spoločnosti KMO-SK s.r.o., Robotnícka 4347, Považská Bystrica. Preto bol štátny zdravotný dozor vykonaný v oboch spoločnostiach.

Pri výkone štátneho zdravotného dozoru boli zistené porušenia ustanovení zákona č. 355/2007 Z.z. a následne bolo začaté správne konanie vo veci uloženia pokuty.

3. ODBOR HYGIENY VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVÍN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

3.1 Monitoring príjmu kuchynskej soli

Gestor úlohy: ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ Považská Bystrica

Soľ je jedným z hlavných rizikových faktorov vo výžive a jej nadmerný príjem je spojený s výskytom kardiovaskulárnych ochorení. Ako rizikový faktor je indikovaný vo viacerých dokumentoch (napr. WHO Akčný plán pre výživu a potraviny 2016-2020, Viedenská deklarácia pre výživu). V oblasti vládou SR (uznesenie č.117 z 8.3.2017) prijatého Akčného plánu pre potraviny a výživu na roky 2017- 2025 sa bude pokračovať v aktivitách na dosiahnutie cieľa prostredníctvom monitoringu - postupné zníženie príjmu soli na 5 g na deň u dospeljej populácie so zameraním sa na hotové pokrmy, chlieb a pečivo v spoločnom stravovaní.

Vzorky hotových pokrmov boli odobraté v :

ZSS verejné - 2 vzorky hotových pokrmov (1. vzorka - hokaido rizoto, 2. vzorka - dusená ryža). Výsledky laboratórnych vyšetrení odobratého hotového pokrmu vo vzorke č.1 - hokaido rizoto **vyhovovali** požiadavkám výnosu MZ SR z 20. marca 2015 č. S08975-OL-2014, ktorým sa ustanovujú požiadavky na jedlú soľ v potravinách. Výsledky laboratórnych vyšetrení odobratého hotového pokrmu vo vzorke č.2 - dusená ryža **nevyhovovali** požiadavkám výnosu MZ SR z 20. marca 2015 č. S08975-OL-2014, ktorým sa ustanovujú požiadavky na jedlú soľ v potravinách.

V prípade nevyhovujúcej vzorky hotového pokrmu - dusená ryža bola zodpovednému prevádzkovateľovi účtovaná náhrada nákladov v sume 54,93 €.

4. ODBOR HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

4.1 Aktivity prevencie detskej obezity v kontexte plnenia národného akčného plánu prevencie obezity na roky 2015 – 2025 (NAPPO)

Cieľom aktivít je komplexným výkonom štátneho zdravotného dozoru, realizáciou výchovných aktivít v oblasti edukácie matiek cestou materských centier a detí a mládeže cestou zariadení pre deti a mládež prispieť k zníženiu výskytu detskej obezity.

V súvislosti s plnením aktivít prevencie detskej obezity v kontexte plnenie Národného akčného plánu v prevencii obezity na roky 2015 – 2025 vykonávali odborné pracovníčky oddelenia Hygieny detí a mládeže na RÚVZ so sídlom v Považskej Bystrici v roku 2021 nasledovné aktivity.

a) Podpora zdravého štartu do života

- zamerať sa v rámci poradní zdravia na matky s deťmi na materskej dovolenke. Výchovné aktivity zamerané na poradenskú a konzultačnú činnosť v oblasti zdravého životného štýlu, prevencie obezity realizovať v zariadeniach kde sa stretávajú matky s deťmi napr. materské centrá, rodičovské centrá.

- aktivity neboli v roku 2021 realizované.

b) Podpora zdravšieho prostredia v školách

- zabezpečiť kontrolu predávaného sortimentu a kontrolu dodacích listov u predajcov

- zistené, že deťom sú ponúkané v prevažnej väčšine sladené nápoje, cukrovinky, bagety, slané potraviny.
- prevažnú časť roka 2021 boli školské bufety zatvorené kvôli COVID -19.

- zabezpečiť edukačné aktivity v oblasti zdravého stravovania a zdravej výživy detí, mliečneho programu pre deti, programu školské ovocie

- v oblasti zdravého stravovania, zdravej výživy, programu školské ovocie realizuje oddelenie HDM aj v spolupráci s úsekom Podpory zdravia prednášku „Zdravý životný štýl“, ktorá zahŕňa všetky tri témy. Bolo zistené, že prednášky na uvedené témy sú poskytované aj platenými lektormi zo súkromného sektoru. Vedenie škôl však víta ponuky bezplatných prednášok so strany RÚVZ v SR . V roku 2021 tieto aktivity realizované vzhľadom k mimoriadnej situácii COVID -19 realizované neboli.

- V roku 2021 bol projekt "Viem, čo zjem", ktorého cieľom je motivovať žiakov ZŠ vo veku 8-11 rokov k vyváženému životnému štýlu, správny stravovacím návykom a podporiť ich záujem o pohybové aktivity prejavovaný záujem z dvoch škôl v meste Považská Bystrica. Realizované boli v roku 2021 tri prednášky na základných školách a uskutočnené 2 dotazníkové aktivity v rámci spomínaného prokejtu.

- zabezpečiť efektívny a účinný výkon štátneho zdravotného dozoru v zariadeniach stravovacích prevádzok určených pre deti a mládež a vo výdajniach stravy

- výkon štátneho zdravotného dozoru je realizovaný v rámci možností personálneho obsadenia oddelenia podľa plánu kontrol.

- kontrolovať hygienické podmienky pri príprave diétného stravovania
 - V pôsobnosti RÚVZ v Pov. Bystrici realizuje prípravu diétného stravovania jedna školská jedáleň pri Základnej škole v meste Považská Bystrica, kde majú možnosť prísť sa stravovať aj žiaci ostatných škôl v rámci mesta.

- kontrolovať dodržiavanie pitného režimu pre deti, v predškolských zariadeniach presadzovať pri realizácii pitného režimu detí používanie pitnej vody a nesladených nápojov
 - pitný režim je v materských školách zabezpečený väčšinou cez zariadenie školského stravovania. Deťom sa ponúka sladený čaj, ovocné vody a čistá voda. Na základných školách je pitný režim riešený individuálne. Nápoj je ponúkaný len deťom, ktoré sa stravujú v ZŠS. Každá škola však musí mať zabezpečený dostatočný prísun pitnej vody aj v jednotlivých triedach. V rámci organizovania pracovných stretnutí s vedúcimi školských jedální, ale aj pri individuálnych konzultáciách je odporúčané podávať v rámci pitného režimu nesladené čaje.

- posudzovať energetickú a biologickú hodnotu stravy
 - v roku 2021 neboli odobrané vzorky pokrmov ani rýchleho občerstvenia kvôli COVID -19

- kontrolovať pestrosť stravy
 - vykonávané v rámci štátneho zdravotného dozoru

- kontrolovať dodržiavanie zásad pri zostavovaní jedálnych lístkov s ohľadom na odporúčané výživové dávky
 - vykonávané v rámci štátneho zdravotného dozoru

c) Poskytovať nutričné vzdelávanie odborným zamestnancom školského stravovania v rámci projektov profesijných združení

- zúčastňovať sa pracovných porád pracovníkov školského stravovania organizovaných okresnými úradmi, odborom školstva a Spoločnými školskými úradmi
 - v spolupráci s odbormi školstva na krajskej úrovni a Spoločnými školskými úradmi na okresnej úrovni zrealizovať školenie pracovníkov školského stravovania
 - Aktívna účasť na pracovnej porade vedúcich zariadení školského stravovania v regióne Púchov, 25.08.2021.
- Poskytovanie konzultácií pre vedúce školských kuchýň v rámci výkonov štátneho zdravotného dozoru.

4.2 Hygienická úroveň detských pieskovísk v areáloch MŠ a v rámci občianskej vybavenosti

Cieľom projektu je priebežná starostlivosť o hygienickú úroveň pieskovísk ako prevencie vzniku možného ochorenia detí v dôsledku mikrobiálneho a parazitárneho znečistenia piesku. Realizácia projektu prebiehala v období od marca do septembra 2021.

Celkovo bolo odobraných 24 vzoriek piesku a skontrolovaných bolo 20 pieskovísk, z toho 4 pieskoviská sa nachádzali pri predškolských zariadeniach a 16 pieskovísk bolo v rámci občianskej vybavenosti v mestách Považská Bystrica, Púchov a Nová Dubnica.

Na základe laboratórnych rozborov bolo zistené, že 21 vzoriek piesku vyhovovalo vo všetkých sledovaných ukazovateľoch podľa vyhl. MZ SR č. 521/2007 Z.z o podrobnostiach o požiadavkách na pieskoviská.

V jednej vzorke piesku bola zistená prítomnosť vajčiek helmintov a ich vývinových štádií. V dvoch vzorkách piesku bola zistená prítomnosť Salmonelly Coeln.

4.3 Hodnotenie jedálnych lístkov MŠ a ZŠ

Cieľom projektu je zmapovanie situácie v oblasti dodržiavania všeobecných zásad pre zostavovanie jedálnych lístkov v zariadeniach spoločného stravovania detí MŠ a ZŠ a zistiť frekvenciu podávania vybraných druhov potravín (pokrmov).

V roku 2021 mala prebehnúť druhá etapa za obdobie jar leto (v mesiacoch marec a máj) a tretia etapa za obdobie jeseň, zima (v mesiacoch október a november). Vzhľadom k vzniknutej mimoriadnej situácii ohľadom COVID -19 sa druhá etapa za jarne obdobie roku 2021 nerealizovala. Spracovanie tretej etapy bolo posunuté s vyhodnotením jedálnych lístkov do marca 2022.

4.4 Úrazy u detí v SR

Cieľom projektu je formou spolupráce s NCZI a regionálnymi nemocnicami získať vybrané informácie, týkajúce sa problematiky úrazov detí na Slovensku. Vzhľadom k vzniknutej mimoriadnej situácii ohľadom COVID -19 neboli v roku 2021 zberané dotazníky ohľadom úrazov detí.

6. ODBOR EPIDEMIOLOGIE

6.1 Národný imunizačný program SR

Cieľ

1. rozvoj a zlepšenie prevencie ochorení preventabilných očkovaním, očkovania, monitorovania situácie v oblasti imunizácie;
2. príprava stratégií a opatrení pre NIP SR a odporúčaní na ich vykonávanie;
3. zhromažďovanie údajov, monitorovanie ochorení preventabilných očkovaním;
4. zlepšenie informovanosti a poznatkov populácie o problematike imunizácie;
5. odstránenie rozdielov v zaočkovaní, ktoré existujú najmä v ťažko dostupných marginálnych skupinách obyvateľstva (rómske komunity, migranti);
6. surveillance a kontrola ochorení preventabilných očkovaním v súlade s odporúčaniami ECDC a WHO, (eliminácia osýpok, rubeoly, poliomyelitídy);
7. aktivity zamerané na udržanie vysokej zaočkovanosti detskej i dospeljej populácie prostredníctvom výchovy odborných pracovníkov na všetkých úrovniach, laickej verejnosti, najmä mladých rodičov a médií;
8. aktívna činnosť „Poradní očkovania“;
9. príprava registra očkovaných osôb.

Anotácia

Pravidelné povinné očkovanie sa vykonáva proti desiatim prenosným ochoreniam a to proti detskej obrne, záškrtu, tetanu, čiernemu kašľu, hemofilovým invazívnym infekciám, vírusovej hepatitíde typu B, osýpkam, ružienke, mumpsu a pneumokokovým invazívnym infekciám. Očkovacie schémy sú súčasťou očkovacieho kalendára na rok 2021, vypracovaného v súlade so zákonom č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a s kategorizáciou očkovacích látok, určených na povinné očkovanie detí. Cieľom špecifickej prevencie je podstatná redukcia až eliminácia výskytu vybraných ochorení preventabilných očkovaním, a tým zlepšenie kvality života pri dosiahnutí minimálne 95 % zaočkovanosti na celoslovenskej, krajskej a okresnej úrovni.

Tento projekt je súčasťou Národného plánu kontroly infekčných ochorení v Slovenskej republike a k nemu vypracovanému akčnému plánu – Národný imunizačný program SR.

Etapy riešenia

- realizácie vlastného očkovania

Časové obdobie : priebežne

- zabezpečenie prioritných úloh pre rok 2021:

- viacúčelové imunologické prehľady v SR

Časové obdobie: 1. 1. 2021 – 31. 12. 2021

- surveillance a kontrola ochorení preventabilných očkovaním v súlade s odporúčaniami ECDC a WHO, (eliminácia osýpok, rubeoly, poliomyelitídy):

Časové obdobie : priebežne

- manažment očkovania

Časové obdobie : priebežne

- kontrola očkovania v SR

Časové obdobie : september – október 2021

Realizačné výstupy

- pravidelné usmerňovanie a informovanie všeobecných lekárov pre deti a dorast a všeobecných lekárov pre dospelých - telefonicky, písomne a osobne o problémoch súvisiacich s očkovaním,
- pravidelné usmerňovanie a informovanie všeobecných lekárov pre deti a dorast a všeobecných lekárov pre dospelých o všetkých zmenách týkajúcich sa imunizačného programu,
- činnosť poradne očkovania, vrátane poskytovania odborného poradenstva pri očkovaní osôb cestujúcich do zahraničia,
- kontrola očkovania v SR - vyhodnotenie administratívnej kontroly očkovania k 31.8.2021 v okresoch Považská Bystrica, Púchov a Ilava:
 - základné očkovanie proti diftérii, tetanu, pertussis, vírusovej hepatitíde typu B, hemofilovým invazívnym infekciám, poliomyelitíde - kontrolovanom ročníku narodenia 2019 bolo z celkového počtu 1 627 detí zaočkovaných tromi dávkami kombinovanej vakcíny 1 574 detí – 96,7 %.
 - základné očkovanie proti invazívnym pneumokokovým infekciám - v kontrolovanom ročníku narodenia 2019 bolo z celkového počtu 1 627 detí zaočkovaných tromi dávkami konjugovanej pneumokokovej vakcíny (PCV) 1 576 detí - 96,9 %
 - preočkovanie proti diftérii, tetanu, pertussis a poliomyelitíde (v 6. roku života) - kontrolovanom ročníku 2014 bolo z celkového počtu 1 513 detí zaočkovaných vakcínou proti DTaP-IPV 1 440 detí – 95,2 %.
 - preočkovanie proti diftérii, tetanu a poliomyelitíde (v 13. roku života) – kontrolovanom ročníku 2007 bolo z celkového počtu 1 364 detí zaočkovaných vakcínou proti dTaP-IPV 1 342 detí – 98,4 %.
 - základné očkovanie proti osýpkam, rubeole a parotitíde
 - o V kontrolovanom ročníku narodenia 2019 bolo z celkového počtu 1 627 detí zaočkovaných 1 556 detí – 95,6 %.
 - o V kontrolovanom ročníku narodenia 2018 bolo z celkového počtu 1 624 detí zaočkovaných 1 562 detí – 96,2 %.
 - preočkovanie proti osýpkam, rubeole a parotitíde (v 11. roku života)
 - o V kontrolovanom ročníku narodenia 2009 bolo z celkového počtu 1 413 detí zaočkovaných 1 376 detí– 97,3%.
 - o V kontrolovanom ročníku narodenia 2008 bolo z celkového počtu 1 444 detí zaočkovaných 1 408 detí – 97,5 %.

6.2 Surveillance infekčných chorôb

Cieľ

1. znižovanie chorobnosti, úmrtnosti a následkov po prekonaní infekčných ochorení a tým dosiahnutie zlepšenia kvality života
2. skvalitnenie surveillance prenosných ochorení
3. edukácia obyvateľstva v problematike prenosných ochorení

Anotácia

Infekčné ochorenia sú závažným problémom zdravotným, ekonomickým i sociálnym. V súlade s Akčným programom Spoločenstva v oblasti zdravia (2014 - 2020) je potrebné zabezpečiť vysokú úroveň ochrany pred infekčnými chorobami s dodržaním etických hodnôt a neporušovaním existujúcich kódexov správania. Veľkú pozornosť si vyžaduje možné ohrozenie zdravia našich obyvateľov zvonku, teda importovanými nákazami prostredníctvom príst'ahovalcov a zvyšujúcim sa cestovným ruchom, ako aj hrozba ochorení vyvolaných novými alebo „staronovými“ patogénnymi mikroorganizmami. Skvalitnenie epidemiologického dohľadu, zhromažďovania údajov, monitorovania, kontroly a hlásenia prenosných ochorení, zlepšenie laboratórnej spolupráce a monitorovanie rezistencie na ATB sú dôležité pre ochranu našich občanov a zvyšujú schopnosť vysporiadať sa s prenosnými ochoreniami. Ochrana pred infekčnými chorobami musí byť zabezpečená na všetkých úrovniach za účasti národných, regionálnych a miestnych orgánov v súlade s vnútroštátnymi predpismi. Pre rozvoj verejného zdravotníctva v oblasti infekčných ochorení je potrebné zlepšiť informovanosť verejnosti a odstrániť všetky rozdiely, aby mali občania SR rovnaký prístup k zdravotníckej starostlivosti bez ohľadu na pohlavie, vek, etnický pôvod, vzdelanie alebo miesto bydliska. Významným nástrojom na plnenie tejto úlohy je prijatie Národného plánu kontroly prenosných ochorení v Slovenskej republike a k nemu vypracovaných akčných plánov.

Etapy riešenia

- zlepšenie laboratórnej spolupráce

Časové obdobie : priebežne

- zlepšenie hlásenia prenosných ochorení

Časové obdobie : priebežne

- analýza rizika hrozby nových alebo "staronových" infekčných ochorení

Časové obdobie : priebežne

- epidemiologický dohľad, monitorovanie, kontrola a riadenie importovaných prenosných ochorení prostredníctvom príst'ahovalcov

Časové obdobie : priebežne

- zlepšenie informovanosti a zvýšenie edukácie obyvateľstva v problematike prenosných ochorení

Časové obdobie : priebežne

Realizačné výstupy

- analýza prenosných ochorení – v roku 2021 bolo spracovaných 36 822 prípadov,
- skvalitnenie surveillance prenosných ochorení, zlepšenie spolupráce s laboratóriami,
- zvýšenie informovanosti obyvateľstva v oblasti prevencie prenosných ochorení formou informácií na web stránke úradu, článkov, rozhovorov s regionálnymi médiami, konzultácií.

6.3 Informačný systém prenosných ochorení

Ciel'

1. posilnenie surveillance a kontroly infekčných ochorení,
2. začlenenie surveillance infekčných ochorení v SR do siete EÚ,
3. dopracovanie modulu hlásenia z oddelení klinickej mikrobiológie,
4. návrh registra očkovaných osôb.

Anotácia

Posilnenie surveillance a kontroly infekčných ochorení na Slovensku používaním epidemiologického informačného systému EPIS pripraveného v roku 2006 a využívaním všetkých možností, ktoré poskytuje - centrálnej databázy prípadov infekčných ochorení hlásených individuálne, centrálnej databázy prípadov chrípky, chrípke podobných ochorení a akútnych respiračných ochorení hlásených hromadne, centrálnej databázy vyšetrení vykonaných v NRC zahrnutých do projektu, systému rýchleho varovania. V súlade s Akčným programom Spoločenstva v oblasti zdravia (2014 - 2020) je potrebné zabezpečiť systematický zber, sumarizáciu a analýzu údajov o infekčných ochoreniach a monitorovaní zdravia obyvateľov, nájsť vhodný spôsob a mechanizmy podávania správ o epidemiologickej situácii na Slovensku a informovanosťou obyvateľov znižovať riziko vzniku infekčných ochorení. Tento projekt úzko súvisí s akčným plánom Národného plánu kontroly prenosných ochorení v Slovenskej republike – Funkčná sieť národných databáz pre zber a analýzu dát.

Etapy riešenia

- skvalitňovanie hlásenia zo strany poskytovateľov zdravotnej starostlivosti, ktorí sú povinní zo zákona hlásiť
- kontrola kvality údajov v EPISe
- Časové obdobie : priebežne
- vyhládanie všetkých relevantných údajov podľa požiadaviek legislatívy EÚ
- Časové obdobie : priebežne
- manažment epidémií
- Časové obdobie : priebežne
- manažment kontaktov a ohnísk
- Časové obdobie : priebežne
- pravidelné hlásenie prenosných ochorení do systému ECDC – TESSY- „The Epidemiological Surveillance System“, úprava existujúceho systému EPIS podľa nových definovaných požiadaviek ECDC
- Časové obdobie: priebežne

Realizačné výstupy

- dopĺňanie a udržiavanie centrálnej databázy (zbieranie údajov o výskyte prenosných ochorení je vykonávané cestou lekárov prvého kontaktu, pediatrov, odborných lekárov a mikrobiologických laboratórií),
- v roku 2021 bolo spracovaných a vložených do epidemiologického informačného systému 36 822 prípadov prenosných ochorení.

6.4 Nozokomiálne nákazy

Cieľ

1. zvyšovanie bezpečnosti pacientov v nemocničných zariadeniach;
2. rozšírenie prevencie NN na princípe dobrovoľnosti a anonymity so spätnou väzbou k poskytovateľovi zdravotnej starostlivosti;
3. ovplyvnenie výskytu NN prostredníctvom opatrení navrhnutých na základe analýzy hlásených NN;
4. získanie výsledkov jednotnou metodikou ako v iných krajinách EU s cieľom možnosti porovnania s inými krajinami a v rámci nemocníc;
5. posilnenie edukácie epidemiológov a klinických zdravotníckych pracovníkov v problematike surveillancie nozokomiálnych nákaz, hlavne v oblasti intervenčnej epidemiológie pri výskyte NN vyvolaných závažnými nemocničnými patogénmi.

Anotácia

Požiadavky na posilnenie surveillancie a kontroly závažných nozokomiálnych nákaz na rizikových lôžkových oddeleniach zdravotníckych zariadení (chirurgické smery, OAIM, JIS), realizácia výstupov prevalenčných sledovaní NN v zdravotníckych zariadeniach sú v súlade s Akčným programom Spoločenstva v oblasti zdravia (2014 - 2021) a odporúčaním Rady Európy o bezpečnosti pacientov vrátane prevencie a kontroly infekcií vzniknutých v súvislosti so zdravotnou starostlivosťou (2009/C 151/01). Skvalitnením surveillancie a kontroly NN, kontroly hygienicko-epidemiologického režimu a bariérovej ošetrovateľskej techniky, manažmentu závažných NN a spätnej väzby k ošetrovateľom, ako poskytovateľom údajov o NN, môžeme významne ovplyvniť výskyt NN a zvýšiť bezpečnosť pacientov. Sledovanie mikrobiálnej rezistencie na ATB a biocídy, kontrola endemického osídľovania nemocníc nemocničnými polyrezistentnými kmeňmi, aplikácia správnych režimových opatrení, zlepšenie laboratórnej spolupráce, využitie existujúcich programov EÚ a edukácia odborníkov na kontrolu nemocničných infekcií sú neoddeliteľnou súčasťou všetkých programov zaoberajúcich sa zlepšením bezpečnosti pacientov v zdravotníckych zariadeniach.

Významným nástrojom na plnenie tejto úlohy je prijatie Národného plánu kontroly prenosných ochorení v Slovenskej republike ak nemu vypracovaných akčných plánov: AP 6: Epidemiologické pracoviská pre prevenciu a kontrolu prenosných chorôb, AP 9: Prevencia nozokomiálnych nákaz v SR, Národný akčný plán antimikrobiálnej rezistencie v SR.

Ľtapy riešenia

- surveillancie vybraných NN na jednotkách intenzívnej starostlivosti a infekcií v mieste chirurgického výkonu podľa protokolu ECDC

Časové obdobie: priebežne

- európska surveillancie infekcií *Clostridium difficile* podľa protokolu ECDC

Časové obdobie: priebežne

- bodové prevalenčné sledovanie nozokomiálnych nákaz a spotreby antibiotík v európskych nemocniciach (BPS II)

Časové obdobie: priebežne

- realizácia kampane „Clean care is safer care“

Časové obdobie: máj - vlastná realizácia projektu, jún - vyhodnotenie realizovanej kampane

- implementácia moderných foriem vzdelávania cieľových skupín zdravotníckych pracovníkov v oblasti prevencie NN

Časové obdobie: priebežne

Realizačné výstupy

- mikrobiálny monitoring v lôžkovej časti zdravotníckych zariadení sa v roku 2021 nevykonával
- v roku 2021 bolo zaznamenaných a analyzovaných 341 prípadov nozokomiálnych nákaz,
- kampaň „Clean care is safer care“ - nerealizovalo sa
- realizácia surveillancie NN na jednotkách intenzívnej starostlivosti – nerealizovalo sa

Cieľ

1. zvyšovanie bezpečnosti pacientov v nemocničných zariadeniach;
2. rozšírenie prevencie NN na princípe dobrovoľnosti a anonymity so spätnou väzbou k poskytovateľovi zdravotnej starostlivosti;
3. ovplyvnenie výskytu NN prostredníctvom opatrení navrhnutých na základe analýzy hlásených NN;
4. získanie výsledkov jednotnou metodikou ako v iných krajinách EÚ s cieľom možnosti porovnania s inými krajinami a v rámci nemocníc;
5. posilnenie edukácie epidemiológov a klinických zdravotníckych pracovníkov v problematike surveillancie nozokomiálnych nákaz, hlavne v oblasti intervenčnej epidemiológie pri výskyte NN vyvolaných závažnými nemocničnými patogénmi.

Anotácia

Požiadavky na posilnenie surveillancie a kontroly závažných nozokomiálnych nákaz na rizikových lôžkových oddeleniach zdravotníckych zariadení (chirurgické smery, OAIM, JIS), realizácia výstupov prevalenčných sledovaní NN v zdravotníckych zariadeniach sú v súlade s Akčným programom Spoločenstva v oblasti zdravia (2014 - 2021) a odporúčaním Rady Európy o bezpečnosti pacientov vrátane prevencie a kontroly infekcií vzniknutých v súvislosti so zdravotnou starostlivosťou (2009/C 151/01). Skvalitnením surveillancie a kontroly NN, kontroly hygienicko-epidemiologického režimu a bariérovej ošetrovateľskej techniky, manažmentu závažných NN a spätnej väzby k ošetrovateľom, ako poskytovateľom údajov o NN, môžeme významne ovplyvniť výskyt NN a zvýšiť bezpečnosť pacientov. Sledovanie mikrobiálnej rezistencie na ATB a biocídy, kontrola endemického osídľovania nemocníc nemocničnými polyrezistentnými kmeňmi, aplikácia správnych režimových opatrení, zlepšenie laboratórnej spolupráce, využitie existujúcich programov EÚ a edukácia odborníkov na kontrolu nemocničných infekcií sú neoddeliteľnou súčasťou všetkých programov zaoberajúcich sa zlepšením bezpečnosti pacientov v zdravotníckych zariadeniach.

Významným nástrojom na plnenie tejto úlohy je prijatie Národného plánu kontroly prenosných ochorení v Slovenskej republike ak nemu vypracovaných akčných plánov: AP 6: Epidemiologické pracoviská pre prevenciu a kontrolu prenosných chorôb, AP 9: Prevencia nozokomiálnych nákaz v SR, Národný akčný plán antimikrobiálnej rezistencie v SR.

Etapy riešenia

- surveillancie vybraných NN na jednotkách intenzívnej starostlivosti a infekcií v mieste chirurgického výkonu podľa protokolu ECDC

Časové obdobie: priebežne

- európska surveillance infekcií Clostridium difficile podľa protokolu ECDC

Časové obdobie: priebežne

- bodové prevalenčné sledovanie nozokomiálnych nákaz a spotreby antibiotík v európskych nemocniciach (BPS II)

Časové obdobie: priebežne

- realizácia kampane „Clean care is safer care“

Časové obdobie: máj - vlastná realizácia projektu, jún - vyhodnotenie realizovanej kampane

- implementácia moderných foriem vzdelávania cieľových skupín zdravotníckych pracovníkov v oblasti prevencie NN

Časové obdobie: priebežne

Realizačné výstupy

- mikrobiálny monitoring v lôžkovej časti zdravotníckych zariadení sa v roku 2021 nevykonával
- v roku 2021 bolo zaznamenaných a analyzovaných 341 prípadov nozokomiálnych nákaz,
- kampaň „Clean care is safer care“ - nerealizovalo sa
- realizácia surveillance NN na jednotkách intenzívnej starostlivosti – nerealizovalo sa

6.5 Mimoriadne epidemiologické situácie

Cieľ

1. ochraňovať občanov pred mimoriadnymi epidemiologickými situáciami;
2. zabezpečiť pripravenosť, rýchlu a koordinovanú reakciu na mimoriadne epidemiologické situácie (hrozby a naliehavé situácie) a ich udržateľný priebeh;
3. podporovať medzirezortnú spoluprácu;
4. skvalitniť pripravenosť na pandémiu chrípky a ďalších vysokovirulentných nákaz (Ebola, MeRsCoV, vtáčia chrípka, SARS, mor atď.),
5. rozvíjať stratégiu spoločnej krízovej komunikácie.

Anotácia

Rýchla a koordinovaná reakcia na mimoriadne epidemiologické situácie, hrozby a naliehavé situácie, ktoré môžu vzniknúť v súvislosti s uvoľnením biologických látok týkajúcich sa prenosných ochorení, v súvislosti s očakávanou pandémiou chrípky a v súvislosti so závažnými cezhraničnými ohrozeniami zdravia si vyžaduje dostatočné kapacity v oblasti ľudských zdrojov, materiálneho zabezpečenia a vedomostného potenciálu. Na úrovni EÚ, ale aj na národnej, krajských a okresných úrovniach, svoju nezastupiteľnú úlohu zohrávajú stratégie spoločnej krízovej komunikácie, pripravenosť zdravotníctva, medzirezortná spolupráca, risk assesment a risk manažment. Prioritami sú plány na podporu všeobecnej pripravenosti a vhodnej reakcie na ohrozenie zdravia v prípade potreby. V oblasti verejného zdravotníctva dôležitú úlohu zohráva aj informovanosť obyvateľov. Všetky činnosti na ochranu pred zdravotnými ohrozeniami obyvateľov SR sú koordinované s ECDC a EK. Na úrovni EÚ je rozhodnutím EK zriadený Systém včasného varovania a reakcie (EWRS) na vydávanie varovaní v súvislosti so závažnými cezhraničnými ohrozeniami zdravia. SR ako členský štát EÚ implementovala predmetné rozhodnutie do svojej vnútroštátnej politiky.

Etapy riešenia

- stratégie súvisiace s pripravenosťou a kontrolou prenosných ochorení predstavujúcich závažnú hrozbu pre obyvateľstvo
- posilniť globálnu zdravotnú bezpečnosť (varovanie a reakciu na epidémie, ohrozenie biologickými zbraňami)

Realizačné výstupy

- riešenie mimoriadnej epidemiologickej situácie v súvislosti s pandémiou COVID-19.

6.6 Environmentálna surveillance poliomyelitídy a sledovanie VDPV

Cieľ

Monitorovanie cirkulácie divých a vakcinálnych kmeňov poliovírusov vyšetrením odpadových vôd s osobitným zreteľom na sledovanie tzv. VDPV (Vaccine Derived Polio Viruses).

Anotácia

Po úspešnej eradikácii poliomyelitídy v Slovenskej republike je potrebné naďalej pokračovať vo všetkých aktivitách surveillance poliomyelitídy, ku ktorým patrí aj vykonávanie pravidelného virologického vyšetrenia odpadových vôd na zistenie prítomnosti poliovírusov a iných enterovírusov vo vonkajšom prostredí. Sledovanie cirkulácie poliomyelitických vírusov a iných enterovírusov vyšetrením odpadových vôd sa začalo v rámci surveillance poliomyelitídy vykonávať vo vybraných lokalitách Slovenska v roku 1970. Environmentálna surveillance spočíva vo virologickom vyšetrení odpadových vôd vykonávanom celoslovensky podľa nariadenia hlavného hygienika Slovenskej republiky. Vzorky sa odoberajú systematicky najmä vo väčších mestách a v utečeneckých táboroch a to v mieste vyústenia odpadových vôd do čističky odpadových vôd.

Etapy riešenia

- vykonanie odberov v niekoľkých lokalitách spádového územia každého z troch virologických laboratórií regionálnych úradov verejného zdravotníctva. Odbery sa vykonávajú každý druhý mesiac podľa platných pokynov hlavného hygienika Slovenskej republiky vypracovaných NRC ÚVZ SR. Sledovanie cirkulácie divých a vakcinálnych kmeňov poliovírusov a iných enterovírusov v odpadových vodách a zasielanie izolovaných kmeňov do Regionálneho referenčného laboratória v Helsinkách. Časové obdobie: marec 2021 – január 2022

Realizačné výstupy

- na základe stanoveného harmonogramu odberov sa v pravidelných intervaloch vykonáva odber vzoriek odpadovej vody pred jej vyústením do čističky odpadovej vody, v čističke odpadových vôd Považská Bystrica. Výsledky za rok 2021: všetky odobrané vzorky odpadových vôd negat.

6.7 Prevencia HIV/AIDS

Cieľ

HIV/AIDS je vážnym zdravotníckym a celospoločenským problémom. Narastajúci počet osôb s HIV/AIDS a nevyliciteľnosť tohto ochorenia zdôrazňujú skutočnosť, že prevencia je

najúčinnejším prostriedkom v zabránení šírenia HIV/AIDS v populácii. Základným cieľom Národného programu prevencie HIV/AIDS v Slovenskej republike je obmedzovať šírenie vírusu HIV v SR a zmiernovať dopady nákazy HIV a AIDS v tých častiach spoločnosti, ktorých sa to najviac dotýka. Národný program je zameraný na celú populáciu SR s dôrazom na ohrozené skupiny obyvateľstva, medzi ktoré patria aj mladí ľudia. Dôslednou realizáciou vzdelávacích aktivít v rámci plnenia úlohy očakávame zmenu postojov a správania sa mladých ľudí v možných rizikových situáciách.

Anotácia

Vzhľadom na stále dospievajúcu novú generáciu je potrebné opakovane vykonávať preventívno – edukačné aktivity spojené s ich vzdelávaním a výchovou, aby boli mladí ľudia dostatočne informovaní o tom, čo je HIV/AIDS a ako majú chrániť seba a svojich najbližších.

I napriek dostupnosti informácií, ktoré sú v dnešnej dobe k dispozícii, sa počet HIV pozitívnych stále zvyšuje. Pri realizácii úlohy je možné využiť edukačné aktivity charakteru teoretického výkladu napríklad formou prednášky, besedy, resp. panelovej diskusie k stanoveným tematickým blokom so zameraním na témy dospievanie, výchova k zodpovednému partnerstvu, manželstvu a rodičovstvu, zdravý životný štýl, prevencia sexuálne prenosných ochorení vrátane infekcie HIV/AIDS, význam Poradne prevencie HIV/AIDS (ostatné dve menované témy s určením pre starších žiakov a študentov). Uvádza sa, že zdravý životný štýl dokáže ovplyvniť výsledné zdravie približne z 50 percent. Nad zdravím máme o mnoho vyššiu kontrolu, ako sa všeobecne predpokladá.

Etapy riešenia

Marec – november 2021: vlastná realizácia projektu

Realizačné výstupy

- aktivity sa v r. 2021 nevykonávali
- na RÚVZ so sídlom v Považskej Bystrici je zriadená pre verejnosť poradňa HIV/AIDS bez možnosti vyšetrenia, za rok 2021 - 0 klientov.

6.8 Poradne očkovania

Cieľ

Posilnenie informovanosti laickej verejnosti o význame očkovania v prevencii závažných prenosných ochorení. Rozšírenie vedomostí o očkovaní ako aj o ochoreniach preventabilných očkovaním u žiakov stredných zdravotníckych škôl. Doplnenie vzdelávacieho programu v rámci predmetu preventívne lekárstvo o aktuálne informácie v oblasti vakcinológie.

Anotácia

Očkovanie patrí k významným a účinným spôsobom prevencie infekčných chorôb. Tvorí mimoriadne dôležitú súčasť zdravotnej starostlivosti o obyvateľstvo. V krajinách, kde je zaočkovanosť nízka, t. j. nie je dostatočná kolektívna imunita, dochádza k epidemickým výskytom mnohých, očkovaním preventabilných ochorení. ÚVZ SR a regionálne úrady verejného zdravotníctva v Slovenskej republike zaznamenávajú nárast antivakcinačných aktivít. Správna informovanosť o očkovaní má jednoznačne pozitívny vplyv na podporu zaočkovanosti populácie.

Riešenie

Poskytovanie informácií o priebehu ochorení preventabilných očkovaním, očkovaní – povinnom, odporúčanom, indikáciách a kontraindikáciách očkovania, zložení vakcín či nežiaducich reakciách.

Časové obdobie : priebežne

Realizačné výstupy

- informovanie verejnosti a všeobecných lekárov o vakcinologickom poradenstve RÚVZ - informácia o zriadenej poradni očkovania je prístupná na web stránke RÚVZ so sídlom v Považskej Bystrici.

6.9 Zvýšenie povedomia budúcich rodičov o ochoreniach preventabilných očkovaním a význame očkovania

Cieľ

Hlavným cieľom projektu je zvýšenie vedomostí budúcich rodičov o ochoreniach preventabilných očkovaním a o význame očkovania za účelom udržania vysokej úrovne zaočkovanosti v Slovenskej republike.

Anotácia

Projekt je zameraný na realizáciu intervencie, ktorá vyplynula z výsledkov výskumu realizovaného v rámci Programov a projektov úradov verejného zdravotníctva v rokoch 2013 – 2014 pod názvom „Identifikácia najčastejších faktorov ovplyvňujúcich postoj rodičov a budúcich rodičov k očkovaniu“. Cieľom projektu je jednoduchým a interaktívnym spôsobom edukácie zvýšiť povedomie budúcich rodičov o ochoreniach preventabilných očkovaním, o rizikách súvisiacich s ich priebehom, možnými komplikáciami a následkami, o možnostiach a význame účinnej prevencie očkovaním. Cieľovou skupinou budú najmä žiaci vyšších ročníkov stredných škôl. Pozornosť sa zameria aj na vybudovanie kritického postoja účastníkov k rôznym zdrojom informácií súvisiacich s očkovaním. Súčasťou edukácie bude aj ukážka manipulatívnych a zavádzajúcich techník používaných odporcami očkovania. Medzi hlavné 4 tematické okruhy bude patriť:

- problematika povinného očkovania,
- zdroje informácií o očkovaní, kritický pohľad na internet (okruhy s názvami: „Prídavné látky“, „Prečo toľko vakcín“, Nežiaduce účinky po očkovaní“, „Prečo stále očkujeme“
- kvalita života očkovanej a neočkovanej osoby
- význam individuálnej a kolektívnej imunity,

Efekt intervencie bude overený formou dotazníka vyplneného pred a po intervencii. Od overenia efektu intervencie možno upustiť v prípade, že projekt intervencie nebol modifikovaný. V prípade modifikácie dotazníka je potrebné overenie efektu intervencie.

Realizačné výstupy

- v roku 2021 sa projekt nerealizoval

9. PODPORA ZDRAVIA

9.1 Zdravotné uvedomenie a správanie sa obyvateľov SR

V podmienkach RÚVZ so sídlom v Považskej Bystrici sa vykonáva najmä prednášková činnosť na všetkých typoch škôl od MŠ po SŠ v pôsobnosti regiónu. Prednášky boli obmedzené epidemiologickou situáciou.

Témy prednášok:

Drogy a prevencia 4x: na jednej ZŠ, edukovaných 79 žiakov

Dopravná výchova 3x: na jednej ZŠ, edukovaných 48 žiakov

Stomatohygienu 2x: na jednej ZŠ, edukovaných 36 žiakov

Hygienu potravín 3x: na dvoch ZŠ, edukovaných 56 žiakov

Prevencia rakoviny prsníkov 7x: na jednom Gymnáziu a jednej Strednej zdravotníckej škole v Považskej Bystrici, edukovaných 273 študentov

Prednášky pre dospelých:

Prevencia kardiovaskulárnych ochorení 1x: v Považskom osvetovom stredisku v Považskej Bystrici, edukovaných 10 seniorov

Realizujú sa preventívne programy výchovou predovšetkým detí a mládeže k zdravému životnému štýlu, zdravotnou osvetou v oblasti drogovej problematiky a užívania legálnych i nelegálnych návykových látok (alkohol, tabak a ilegálne drogy).

Prednášky na tému: **Alkohol, drogy a prevencia závislostí** – sa realizovali na jednej Základnej škole Nemocničná v Považskej Bystrici. Celkovo sa realizovali 4 prednášky na túto tému pre 8. a 9. ročník pre 79 žiakov. V rámci prednášok mali žiaci možnosť dať si vyšetriť množstvo CO vo vydýchnutom vzduchu a % COHb v krvi Smokerlyzerom. Túto možnosť využilo 14 žiakov.

Akčný plán Národného onkologického programu

V nadväznosti na schválené Akčné plány Národného onkologického programu, zvlášť Akčný plán 1, ktorý sa týka primárnej prevencie, ktorá je súčasťou nadrezortnej zodpovednosti za predchádzanie ochoreniam v spoločnosti bola realizovaná edukácia v prevencii onkologických ochorení.

Odporúčané aktivity v prevencii onkologických ochorení sa zahájili v mesiaci február - v nadväznosti na Svetový deň boja proti rakovine (4.2.) a realizovali sa v priebehu roka.

Svetový deň boja proti rakovine je deň, počas ktorého sa zvlášť upriamuje pozornosť na možnosti ako predchádzať alebo znížiť riziko vzniku onkologických ochorení. Organizátorom tohto dňa je Únia pre medzinárodnú kontrolu rakoviny (UICC), ktorá chce spoločne so svojimi členskými organizáciami z celého sveta upriamiť pozornosť miliónov ľudí na možnosti, ako znížiť riziko vzniku rakoviny prostredníctvom včasnej prevencie a zdravého životného štýlu.

V rámci realizácie prevencie sa zameralo na témy: prevencia rakoviny prsníka a prevencia rakoviny hrubého čreva a konečníka (ide o najčastejšie sa vyskytujúce nádorové ochorenia).

Cieľom bolo zvýšiť povedomie o rizikových faktoroch rakoviny hrubého čreva a konečníka/rakoviny prsníka a o možnostiach prevencie a zásadách zdravého životného štýlu. Zameralo sa na tieto cieľové skupiny - dievčatá zo stredných škôl pre prevenciu rakoviny prsníka

a populáciu v produktívnom veku 40+ pre prevenciu rakoviny hrubého čreva a konečníka, u ktorých sa realizovali zdravotno-výchovné aktivity. Ich súčasťou bola edukácia s prezentáciou a diskusiou s využitím zdravotníckeho modelu prsníka/hrubého čreva a na záver edukačného stretnutia sa edukovaným predložil Dotazník získaných vedomostí a postojov v rámci monitorovania efektivity aktivít u cieľových skupín.

Uskutočnilo sa 7 aktivít na jednej Strednej zdravotníckej škole a jednom Gymnáziu v Považskej Bystrici. Edukovaných bolo celkovo 273 študentiek.

9.2 Prieskum zdravotnej gramotnosti obyvateľov SR

V roku 2021 sa na RÚVZ so sídlom v Považskej Bystrici neuskutočnil žiadny prieskum zdravotnej gramotnosti obyvateľov SR v dôvodu nepriaznivej epidemiologickej situácie.

9.3 Sledovanie zdravotného stavu obyvateľstva Slovenskej republiky

V roku 2021 sa tiež zameralo na znižovanie počtu osôb s rizikovými faktormi životného štýlu, od ktorých sa odvíjajú biologické rizikové faktory srdcovocievnych a nádorových ochorení.

Celkový počet vyšetrených klientov v poradni zdravia bol 59. Z toho bolo 12 mužov a 65 žien. V PZ a na výjazdových akciách sa u vyšetrených klientov vykonalo spolu 1109 vyšetrení, z tohto počtu tvorili biochemické vyšetrenia 302, meranie tlaku a pulzu 113 a meranie telesného tuku 85.

V roku 2020 sa v rámci činnosti poradne zdravia malo pokračovať v 3. fáze projektu "NAPPPA". Pre nevyhovujúcu epidemiologickú situáciu bolo pokračovanie projektu odložené.

V podmienkach RÚVZ so sídlom v Považskej Bystrici sa vykonáva najmä prednášková činnosť na všetkých typoch škôl od MŠ po SŠ v pôsobnosti regiónu. Prednášky neboli realizované vzhľadom na epidemiologickú situáciu.

Význam pohybovej aktivity bol zdôraznený aj v rámci všetkých preventívnych vyšetrení, ktoré boli zamerané na sledovanie rizikových faktorov kardiovaskulárnych ochorení. Na každej preventívnej akcii bolo zároveň poskytnuté **odborné poradenstvo** v oblasti zdravého životného štýlu so zameraním na význam pohybovej aktivity. Všetkým klientom, ktorí mali nízku hladinu HDL cholesterolu bolo doporučené zvýšiť pohybovú aktivitu.

Národný akčný plán pre podporu pohybovej aktivity na roky 2017 - 2020

V mesiacoch september a október 2020 sa malo pokračovať v realizovaní 3. fázy celonárodného projektu "NAPPPA", ktorý bol prijatý vládou SR. Úlohou projektu bolo sledovanie vybraných ukazovateľov zdravia u stredoškolákov a žiakov 8. ročníkov základných škôl, testovanie telesnej zdatnosti a držania tela, hodnotenie pohybovej aktivity, stravovacích návykov a životného štýlu v súvislosti s nameranými ukazovateľmi. V tomto roku sa mali opakovane vykonať vyšetrenia u stredoškolákov. Pre nevyhovujúcu epidemiologickú situáciu bolo pokračovanie projektu odložené aj v roku 2021.

Cieľom je objektivizácia antropometrických ukazovateľov zdravia, hodnotenie telesnej zdatnosti a držania tela, edukácia so zameraním na podporu vhodnej pohybovej aktivity a zlepšenie životosprávy.

Mobilné odberové miesto pre antigénové testovanie

Od 4. januára do 26. februára bolo v spolupráci s Nemocnicou s poliklinikou v Považskej Bystrici zriadené mobilné odberové miesto pre antigénové testovanie na Okresnom úrade v Považskej Bystrici. Bola poskytnutá súčinnosť pri evidencii testovaných. Celkovo bolo 15 178 evidovaných.

Kontrola pozitívnych

Od 10. marca do 19. mája boli v spolupráci s oddelením Epidemiológie a s príslušníkmi ozbrojených síl SR vykonávané kontroly domácich karantén pozitívne testovaných osôb. Celkovo bolo skontrolovaných 549 osôb.

Spolupráca s inými organizáciami

- V spolupráci s oddelením PPL, Všeobecnou zdravotnou poisťovňou v Trenčíne a s firmou **LEONI v Ilave** sa vykonávali preventívne vyšetrenia zamestnancov. Uskutočnili sa merania tlaku krvi a pulzu, antropometrických ukazovateľov, % telesného tuku, merania celkového cholesterolu a glukózy v krvi. Celkovo bolo vyšetrených 33 zamestnancov.
- V spolupráci so Všeobecnou zdravotnou poisťovňou v Trenčíne a s **Kúpeľmi Nimnica a.s.** v Nimnici sa vykonávali preventívne vyšetrenia kúpeľných hostí. Uskutočnili sa merania tlaku krvi a pulzu, merania celkového cholesterolu a glukózy v krvi. Celkovo bolo vyšetrených 33 záujemcov.
- V spolupráci s Považským osvetovým strediskom sa uskutočnili preventívne vyšetrenia počas **Svetového dňa srdca** v Považskom osvetovom stredisku. Uskutočnili sa merania tlaku krvi a pulzu, antropometrických ukazovateľov, obvodu pása, bokov, BMI, % telesného tuku, % kostrového svalstva, bazálneho metabolizmu a viscerálneho tuku a merania celkového cholesterolu a glukózy v krvi. Celkovo bolo vyšetrených 18 záujemcov.
- V spolupráci s Považským osvetovým strediskom sa uskutočnila **prednáška Srdcovocievne ochorenia** v rámci Svetového dňa srdca pre verejnosť v Považskom osvetovom stredisku. Edukovaných bolo 10 záujemcov.

Zároveň bolo poskytnuté odborné poradenstvo v oblasti zdravého životného štýlu a ponúknutý zdravotno-výchovný materiál.

V rámci **Svetového dňa srdca** v spolupráci s Považským osvetovým strediskom sa uskutočnili preventívne vyšetrenia v Považskom osvetovom stredisku. Uskutočnili sa merania tlaku krvi a pulzu, antropometrických ukazovateľov, obvodu pása, bokov, BMI, % telesného tuku, % kostrového svalstva, bazálneho metabolizmu a viscerálneho tuku a merania celkového cholesterolu a glukózy v krvi. Celkovo bolo vyšetrených 18 záujemcov.

Uskutočnila sa aj prednáška Srdcovocievne ochorenia pre verejnosť v Považskom osvetovom stredisku. Edukovaných bolo 10 záujemcov. Informácie o aktivite boli uverejnené aj na web stránke Považského osvetového strediska.

Počas preventívnych vyšetrení sa venuje pozornosť aj problematike aktívneho starnutia. Seniori sú oboznámení s pozitívnym účinkom zdravého stravovania, pravidelného pitného režimu a pohybovej aktivity v prevencii osteoporózy a ďalších ochorení spojených so starnutím.

9.4 Národný akčný plán v prevencii obezity na roky 2015-2025

V podmienkach RÚVZ so sídlom v Považskej Bystrici sa vykonáva najmä prednášková činnosť na všetkých typoch škôl od MŠ po SŠ v pôsobnosti regiónu.

V júni roku 2021 sa začal realizovať ďalší ročník **projektu "Viem, čo zjem"**, ktorého cieľom je motivovať žiakov ZŠ vo veku 8-12 rokov k vyváženému životnému štýlu, správny stravovací návykom a podporiť ich záujem o pohybové aktivity. Reaguje na aktuálny výskyt problémov slovenských detí súvisiacich s nesprávnou výživou, akými sú nedostatky živín či obezita. Narastajúca obezita, ale aj nesprávne skladovanie a práca s potravinami so sebou prinášajú vážne zdravotné riziká. Deti si osvojili nielen správne stravovanie, ale aj správne hygienické návyky pri skladovaní a práci s potravinami. Boli zapojené 2 základné školy - Súkromná základná škola DSA, Rozkvet v Považskej Bystrici a Základná škola, Stred v Považskej Bystrici. Realizovali sa celkovo 3 prednášky pre žakov 4. a 6. ročníka, celkovo bolo edukovaných 56 žiakov, ktorí mohli vyjadriť svoj názor k danej téme prostredníctvom dotazníka. Bolo vyplnených 35 prípadových dotazníkov. Na ďalšej Základnej škole, SNP v Považskej Bystrici sa vykonal dotazníkový prieskum. Bolo vyplnených 39 kontrolných dotazníkov.

Význam zdravej výživy bol zdôraznený aj v rámci všetkých preventívnych vyšetrení, ktoré boli zamerané na sledovanie rizikových faktorov kardiovaskulárnych ochorení. Na každej preventívnej akcii bolo zároveň poskytnuté **odborné poradenstvo** v oblasti zdravého životného štýlu so zameraním sa na význam zdravej výživy. Všetkým klientom, ktorí mali vysokú hladinu celkového cholesterolu a triglyceridov bolo doporučené zmeniť stravovacie návyky.

Školský program

Pokračuje sa v tomto programe informovaním o dôležitosti zdravého stravovania a pohybovej aktivity, ktoré je súčasťou prednášok Zdravý životný štýl a Zdravé zúbky. Tiež sú distribuované edukačné letáky s názvom "Zdravie a krása sa skrýva v ovocí a zelenine" a "Dôverujte mlieku - je kvalitné a zdravé".

Preventívne aktivity realizované v mesiacoch máj - jún k Svetovému dňu „Pohybom ku zdraviu“

Prednášky neboli realizované vzhľadom na epidemiologickú situáciu.

Článok "Svetový deň Pohybom ku zdraviu - 10. máj 2021" bol zverejnený na web stránke úradu, Považského osvetového strediska v Považskej Bystrici, zaslaný do regionálnej tlače a uverejnený na webovej stránke Púchovských novín.

Aktivity v rámci tohto dňa boli spojené s kampanou "Vyzvi srdce k pohybu". Materiály ku tejto kampani boli rozposlané na mestské a obecné úrady v regióne, do PX centra v Považskej Bystrici, Považského osvetového strediska, do centier seniorov v Považskej Bystrici, Púchove a Ilave. Vo vestibule úradu a areáli Nemocnice s poliklinikou v Považskej Bystrici sa uskutočnila názorná propagácia.

Realizovali sa aj **preventívne vyšetrenia zamestnancov RÚVZ v Považskej Bystrici a iných záujemcov**, uskutočnili sa merania tlaku krvi a pulzu, antropometrických ukazovateľov, % telesného tuku, % kostrového svalstva, bazálneho metabolizmu, viscerálneho tuku, spirometrie a

merania celkového cholesterolu, glukózy, triglyceridov a HDL cholesterolu v krvi, fajčiarom bolo poskytnuté aj meranie množstva CO vo vydýchnutom vzduchu a % COHb v krvi, celkovo bolo vyšetrených 27 záujemcov.

Význam pohybovej aktivity bol zdôraznený v rámci všetkých preventívnych vyšetrení, ktoré boli zamerané na sledovanie rizikových faktorov kardiovaskulárnych ochorení. Na každej preventívnej akcii bolo zároveň poskytnuté **odborné poradenstvo** v oblasti zdravého životného štýlu so zameraním na význam pohybovej aktivity. Všetkým klientom, ktorí mali nízku hladinu HDL cholesterolu bolo doporučené zvýšiť pohybovú aktivitu.

9.4.1. Vyzvi srdce k pohybu - Celonárodná medzinárodne koordinovaná kampaň na zvýšenie pohybovej aktivity dospelaj populácie

Od mája 2021 bola spustená kampaň „Vyzvi srdce k pohybu“, ktorej cieľom je podporovať a podnecovať ľudí k pravidelnej pohybovej aktivite, s cieľom ovplyvňovať výskyt rizikových faktorov kardiovaskulárnych ochorení. Kampaň prebiehala pod záštitou Úradu verejného zdravotníctva SR a Slovenskej epidemiologickej a vakcinologickej spoločnosti (SLS) a Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Banskej Bystrici, ktorý je celoslovenským garantom tejto kampane v rámci programu CINDI. Kampaň bola spojená s aktivitami v rámci Svetového dňa Pohybom ku zdraviu.

Článok "Svetový deň Pohybom ku zdraviu - 10. máj 2021" bol zverejnený na web stránke úradu, Považského osvetového strediska v Považskej Bystrici, zaslaný do regionálnej tlače a uverejnený na webovej stránke Púchovských novín. Materiály ku tejto kampani boli rozposlané na mestské a obecné úrady v regióne, do PX centra v Považskej Bystrici, Považského osvetového strediska, do centier seniorov v Považskej Bystrici, Púchove a Ilave. Vo vestibule úradu a areáli Nemocnice s poliklinikou v Považskej Bystrici sa uskutočnila názorná propagácia.

9.5 PODPORA ZDRAVIA ZNEVÝHODNENÝCH KOMUNÍT

Problematike znevýhodnených skupín sa venuje v rámci zdravotno-výchovných prednášok na základných a špeciálnych základných školách.

9.6. STRATÉGIA ROZVOJA PORADENSKÝCH CENTIER OCHRANY A PODPORY ZDRAVIA V SR

V podmienkach RUVZ so sídlom v Považskej Bystrici bol zakúpený nový prenosný analyzátor Afinion 2 s cieľom diagnostikovať, sledovať a menežovať potreby klientov poradne zdravia prostredníctvom aktuálnych moderných technológií. Pracovníkom poradne zdravia bolo poskytnuté školenie ako obsluhovať analyzátor Afinion 2.